

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

THE STRATEGY FOR DEVELOPING LANDSLIDE DISASTER MANAGEMENT OF STATE AGENCY IN SOUTHERN REGION

กฤษฎา พรรณราย^{1*} และ เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน²

Gridsada Pannarai & Chalermchai Kittisaknawin

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร^{1,2}

Doctor of Philosophy Program in Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University^{1,2}

aj.gridssada@hotmail.com*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ 2) ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และ 3) สรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 คือ การศึกษาความต้องการในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 6 คน ขั้นตอนที่ 2 คือ การประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน และขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การพรรณนาวิเคราะห์ การวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย และด้านที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการกับสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านที่เป็นโอกาส ได้แก่ ด้านประชากร ด้านค่านิยมของสังคม และด้านกฎหมายและการเมือง และด้านที่เป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคาม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อม, 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

ในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 31 กลยุทธ์ (2) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 19 กลยุทธ์ และ (3) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 16 กลยุทธ์ และ 3) ผลการสรุป และแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐ การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ภาคใต้

ABSTRACT

This research paper was conducted to analyze the environments that influenced landslide disaster management of state agency in the southern region. Secondly, to access the concepts used to formulate the strategies of landslide disaster management of state agency in the southern region. Lastly, the research aimed to summarize and offer the strategies of landslide disaster management of state agency in the southern region. The research was policy research which was divided into Three procedures. The first procedure was the study of necessary information and the need of landslide disaster management of state agency in the southern region, and the analysis of environments that influenced to support landslide disaster management of state agency in the southern region. The data was collected by using the document's analysis and synthesis together and the in-depth interview of 6 relevant people on landslide disaster management from the state agency in the southern region. The second procedure was the assessment of the concepts used in strategies formulation. The data was collected from expert using Ethnographic Delphi Future Research. The third procedure was the strategies summary and proposal. The data was collected from the interview of 12 stakeholders. The research instruments were semi-structured interview and questionnaires. The Statistic used for data analysis consisted of analytic descriptive, median, mode and interquartile range.

The results revealed that firstly, the environments which had the influence on landslide disaster management of state agency in southern region consisted of 2 critical sections. The internal environments which were strong points; namely, structure and policy, and the internal environment which were weak points; namely, service and product, man, money, material, management, legal and political. The external environments which were opportunity point; namely, population, social value, and the external environments which were both the opportunity and the treat included; Namely, economic, technology, environment. Secondly, strategies of the state agency in southern region formulated to support landslide disaster management were 1) pre-landslide disaster management strategy; included 31 tactics 2) during-landslide disaster management

strategy; included 19 tactics 3) post-landslide disaster management strategy; included 16 tactics. Finally, the result of the summary and strategy offer discovered the agreement of the stakeholders that the strategies of a state agency in southern region formulated to support landslide disaster management were appropriate, feasible, and useful for a state agency in southern region's landslide disaster management.

Keywords: Strategy of State Agency, Disaster Management Landslide, Southern Region

บทนำ

การจัดการภัยพิบัติในประเทศไทยนั้น มีพัฒนาการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2477 เป็นต้นมา ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2477-2519 หน่วยงานรัฐนิยามคำว่าภัยพิบัติว่าเป็นภัยอันเป็นผลจากสงครามโลก ครั้งที่ 2 ต่อมาช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2519-2545 หน่วยงานรัฐได้นิยามการจัดการภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติด้วย แต่การดำเนินงานยังมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานกันก็ต่างคนต่างทำ กระทั่งปี พ.ศ. 2545 หน่วยงานรัฐได้มีการรวบรวมหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าไว้ด้วยกัน ตั้งเป็นกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการแบ่งโครงสร้างของกรม และมีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามวัฏจักรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากล นีรันดร์ไชยรัตน์ (Chairat, 2015) ต่อมาหน่วยงานรัฐของไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ภารกิจในการจัดการภัยพิบัติหน่วยงานรัฐเป็นที่สนใจมากขึ้น จนเป็นปัจจัยให้หน่วยงานรัฐให้ความสำคัญและหันมาดำเนินการนโยบายด้านภัยพิบัติอย่างจริงจัง นับตั้งแต่หลังจากเกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา ทวีดา กมลเวช (Kamolvej, 2014) ได้ศึกษาวิจัยการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานรัฐแล้วเสนอแนวทางการจัดการภัยพิบัติไว้ 4 เรื่อง คือ การลดความขัดแย้ง การสร้างเครือข่าย การออกแบบระบบขั้นตอนในการทำงาน และการดำรงไว้ซึ่งการใช้แผนปฏิบัติการและโครงสร้างที่ออกแบบไว้ ต่อมาหน่วยงานรัฐมีการ

ดำเนินการจัดการภัยพิบัติอย่างจริงจัง โดยการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ดังกล่าวนี้นั้นเป็นยุทธศาสตร์ระดับนโยบายส่งผลให้หน่วยงานรัฐในระดับต่าง ๆ ต้องนำมาปฏิบัติตามเพื่อให้สอดคล้องกัน โดยหน่วยงานรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคต้องมีการกำหนดแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด และการกำหนดแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอำเภอ ขณะที่หน่วยงานในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นนั้นก็ต้องมีการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง อย่างไรก็ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะถูกกำหนดขึ้นตามปัจจัยภายในของหน่วยงานรัฐ แต่ระดับเป็นหลัก ส่งผลให้เมื่อต้องมีการนำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่กำหนดไว้มาปฏิบัติ อาจจะก่อให้เกิดความไม่สามารถในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามแผนที่ตั้งเอาไว้ได้ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติขึ้นเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการที่มีความเหมาะสมกับภัยพิบัติเฉพาะด้านดินโคลนถล่มเท่านั้น โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานรัฐ อันเป็นราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดระนอง และจังหวัด นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดที่ถูกคาดหวังว่า มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มตลอด 3 ปีที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในระดับ พื้นที่ที่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประการดังนี้ 1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มี อิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้, 2. เพื่อประมวลแนวคิด ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และ 3. เพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การ พัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงาน รัฐในพื้นที่ภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้การสรรค์สร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มตามวัฏจักร การบริหารจัดการสาธารณภัย อันได้แก่ 1.1 ช่วงเวลาก่อน เกิดภัย 1.2 ช่วงเวลาระหว่างเกิดภัย และ 1.3 ช่วงเวลา หลังเกิดภัย ขณะที่หน่วยงานรัฐที่ใช้ศึกษา คือ หน่วยงาน ของรัฐ ในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งได้แก่ จังหวัด และอำเภอ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังกัด ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ เทศบาล และองค์การ บริหารส่วนตำบล รวมถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในการ จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มด้วย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการศึกษา 2 จังหวัด คือ

1. จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2. จังหวัดระนอง อันเป็นพื้นที่ตามข้อมูล “การคาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาส เกิดดินโคลนถล่มของปี พ.ศ. 2557, 2558 และ 2559 จากกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

3. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยด้านผู้ให้ ข้อมูลหลักไว้ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อศึกษาข้อมูล พื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ระดับ จังหวัด หรือระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน 1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน และ 1.3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการ จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อประมวล แนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และใช้วิธีการคัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย 2.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการ

ภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัด ระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน 2.2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน และ 2.3 ผู้เชี่ยวชาญจากภาคประชาชนหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสรุปและ แสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้เทคนิค การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบาย ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย จำนวน 12 คน ประกอบด้วย 3.1 ผู้มีอำนาจในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วน

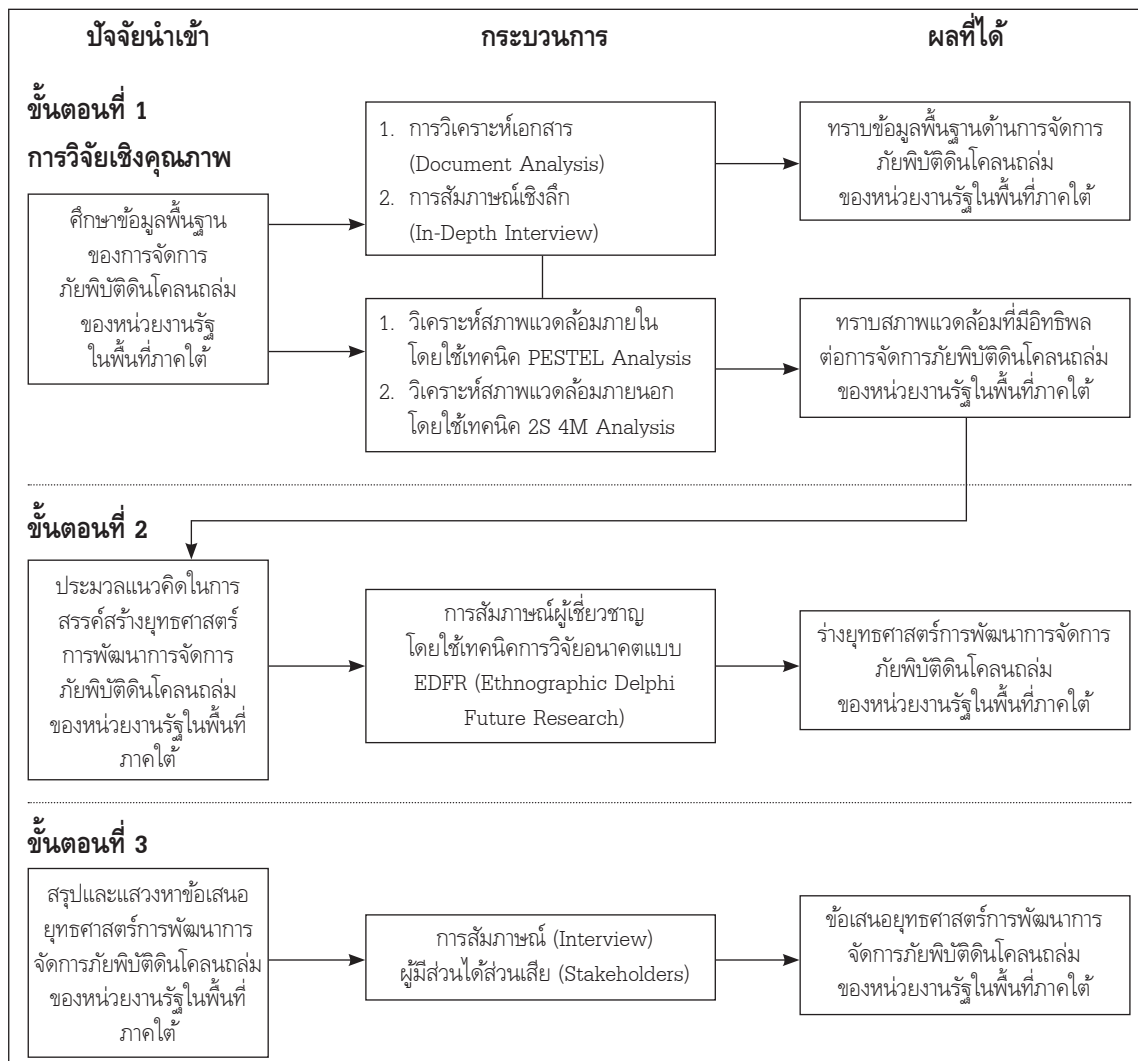
ภูมิภาค ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดิน โคลนถล่มระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัด ระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน 3.2 ผู้มีอำนาจในการจัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัด ระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน และ 3.3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์ เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยไว้ในช่วงเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัย ดังภาพนี้

จากภาพการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนการวิจัยได้ดังตารางนี้

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ จังหวัดระนอง ประกอบด้วย นางสาวพัฒน์ยา บุญธรรม จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด,

นายชัยวุฒิ จำเริญ จากองค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น และนายพงศกร ศรีสุวรรณ ชาวอำเภอกระบุรี ส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช ประกอบด้วย นายโสภณ ทองไสย จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, นายจรัส คัดขันธ์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยน และนายกิตติศักดิ์ หาญณรงค์ ชาวอำเภอลิขล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เอกสาร/ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 6 คน	1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค, ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	1. แบบบันทึกข้อมูล/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) 2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview Form) / การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)	1. ทราบสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 การประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์	วิธีการ	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน	รอบที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) รอบที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคำมัญฐาน คำฐานนิยมและคำพิสัยระหว่างควอไทล์	ได้ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ จังหวัดระนอง ประกอบด้วย นายวรรณชัย ภูมิสถิต จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, นายคะเนต คะชะนา ปลัดอำเภอละอุ่น, นายสุทธิพงษ์ ทองเรือง ปลัดอำเภอกะบุรี, นายวิรสิงห์ คชสิงห์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น, นายกฤษณะ แสงศิลป์ จากเทศบาลตำบลละอุ่น, นายสันติย์ จายุพันธ์ เทศบาลตำบล จ.ป.ร. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สอรัญ มากบุญ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, นายจรรยา ขำเกิด ตัวแทนจากภาคประชาชน อำเภอกะบุรี และ

นายสุวรรณ แซ่หลี ตัวแทนจากภาคประชาชน อำเภอกะบุรี ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย นายพาโชค คักดีจิระพาพงษ์ จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, นายบุญสงค์ สิทธิยุโณ ปลัดอำเภอนบพิตำ, นายทรงวิทย์ ไกรนรา ปลัดอำเภอ ลีชล, สิบเอกสมศักดิ์ จันทโชติ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช, นายวิทยา สุขแก้ว จากองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง, นายณรงค์ มั่งหิรัญ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยน, อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละอ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, นายกัมพล

จิตตะนันท์ จากศูนย์จัดการภัยพิบัติ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และนายสุรัชย์ วรชาญชัย จากเครือข่ายเฝ้าระวังภัยพิบัติและช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรุงเทพฯ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักในขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ จังหวัดระนอง ประกอบด้วย นายนันทพงษ์ ชูภู จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, นายอนุพงษ์ มุจลินทร์ จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, นายเจริญ กีกก้อง จากเทศบาลตำบล จ.ป.ร., นายเมืองแมน พัฒนา จากเทศบาลตำบลละอุ่น, นายดิเรก นิลวิเชียร ชาวอำเภอละอุ่น และนายวรรณลอง สุวรรณพงษ์ ชาวอำเภอกระบุรี ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย นายสุทธิศักดิ์ มโนดำ ปลัดอำเภอนบพิตำ, นายประภาส ชาวด้า จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด นางศุภรัตน์ หาญณรงค์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็ลี่ยน, นายจักรพันธ์ บัวแก้ว จากองค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช, นายชูเกียรติ ใจห้าว ชาวอำเภอสิลชล และนายอำนาจ วรรณรัตน์ ชาวอำเภอนบพิตำ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เกิดผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ประการดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

1.1.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ 1) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การที่มีหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ 2) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างองค์การที่ชัดเจน 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น 4) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน 5) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย 6) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดภารกิจของหน่วยงานไว้ชัดเจน 7) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความตั้งใจและเสียสละ 8) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์	วิธีการ	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	การสัมภาษณ์ (Interview)	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 12 คน	1. แบบบันทึกข้อมูล/ การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) 2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview Form)/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)	ได้ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ที่ได้รับการจัดสรรเป็นประจำทุกปี 9) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีพอที่จะใช้ปฏิบัติงานได้ 10) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน

1.1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ 1) การทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดขัดกับตัวบทกฎหมาย 2) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแนวดิ่ง 4) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานในฐานะหน่วยงานราชการ 5) การประชาสัมพันธ์ภารกิจของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทั่วถึง 6) ภารกิจที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัติมีการเกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว 7) บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อย มีความรู้ และความเชี่ยวชาญน้อย 8) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณในการดำเนินงานจำกัด 9) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย 10) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการกับภาคส่วนอื่นๆ และ

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาปัจจัยที่เป็นโอกาสและภัยคุกคาม มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้ประกอบด้วย

1.2.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ 1) ประชาชนให้ความรู้ ความเข้าใจ และมีความสนใจเรื่องภัยพิบัติมากขึ้น 2) ประชาชนมีค่านิยมในการเข้าไปร่วมกิจกรรมของชุมชน 3) ราคายางพาราตกต่ำลงทำให้การบุกรุกเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงภัยน้อยลง 4) เทคโนโลยีการสื่อสารมีความก้าวหน้ารวดเร็ว

และมีราคาถูกลง 5) มีสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ศึกษา มหาวิทยาลัยสนใจศึกษาวิจัยการจัดการภัยพิบัติ 6) มีหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ เช่น หน่วยทหาร ตำรวจ ที่สามารถให้ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติได้ 7) มีองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ 8) มีองค์กรธุรกิจเอกชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนด้านการจัดการภัยพิบัติ 9) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีการกำหนดเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ 10) รัฐบาลบรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ในวาระการปฏิรูปประเทศ และ

1.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นภัยคุกคาม ได้แก่ 1) ประชาชนมีความเชื่อว่าการจัดการภัยพิบัติเป็นหน้าที่ของรัฐ 2) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่รวดเร็วทำให้นักวิชาการพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง 3) คนวัยแรงงานในพื้นที่นิยมออกมาทำงานนอกพื้นที่ 4) ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ 5) การตรวจสอบการใช้งบประมาณตามตัวอักษรในระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ 6) งบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจจากรัฐบาล 7) การใช้อำนาจควบคุมบังคับบัญชาจากราชการส่วนกลางทั้งต่อหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8) กฎหมายมีบทบัญญัติที่ไม่รองรับกับปรากฏการณ์และการปฏิบัติงาน 9) ความต่อเนื่องในการสนับสนุนการจัดการจากรัฐบาล 10) ภาพลักษณ์เชิงลบของหน่วยงานในระบบราชการ

2. ผลการประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ คือ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยมีชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

2.2 พันธกิจของการพัฒนาการจัดการ
ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
ประกอบด้วย 1) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการ
ภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มี
ในกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน 2) หน่วยงานของรัฐ
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม
ดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนิน
การจัดการภัยพิบัติ 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มช่วยดำเนินการ
จัดตั้งและส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อม
ต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน 4) หน่วยงานของรัฐ
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม
ดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการ
ภัยพิบัติกับภาคส่วนอื่น ๆ และ 5) หน่วยงานของรัฐ
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม
ดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง
ของประชาชนในชุมชน

2.3 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาการจัดการ
ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
ประกอบด้วย 1) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติ
เป็นไปตามกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน 2) หน่วยงาน
ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดิน
โคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันทั้งในรูปแบบที่เป็น
ทางการและไม่เป็นทางการในการดำเนินการจัดการ
ภัยพิบัติ 3) ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่ม
มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงาน
ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) หน่วยงาน
ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ๆ
อย่างเป็นรูปธรรม และ 5) ประชาชนพึงพอใจต่อการ
จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการ

จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่
ภาคใต้ ประกอบด้วย 1) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม
มีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ
2) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการ
ภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้
ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการ
จัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น 4) เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ
ระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับภาคส่วนอื่น ๆ ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
5) เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุน
การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐ
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ

2.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการ
ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
มี 3 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การจัดการ
ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 31 กลยุทธ์ ได้แก่
1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุ
อุปกรณ์ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมิน
ความเสี่ยงในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 2) สนับสนุน
การจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์
เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย
รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติ
ดินโคลนถล่ม 3) พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการ
การทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ
ดินโคลนถล่ม 4) พัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมและ
การศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการ
จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 5) สร้างระบบสวัสดิการ
ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติ
ดินโคลนถล่ม 6) สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงาน
เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 7) สนับสนุน

กิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8) สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ ความตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชน 9) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ได้รับความรู้ อย่างทั่วถึง 10) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อให้มีความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน 11) สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ 12) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 13) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 14) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 15) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 16) สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 17) สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน FACEBOOK หรือ LINE เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 18) สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 19) สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ 20) ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 21) สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการ

ดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 22) สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกบุกรุกทำลายไป 23) พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือ สัญญาณต่าง ๆ เพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 24) ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 25) สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวน การดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ 26) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์การทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 27) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่ถูกต้องให้กับสาธารณชน ได้รับความรู้ 28) สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 29) สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 30) สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย และ 31) สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 19 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 2) พัฒนาศูนย์หรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ 3) สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้สถานการณ์ 4) สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น

5) สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 6) สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 7) สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และบำรุงรักษาสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 9) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 10) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 11) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 12) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 13) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 14) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 15) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 16) สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 17) สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคประชาสังคม เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 18) สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของจากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชน เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ 19) พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินทศรอง

ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 16 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 2) สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 3) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ 4) พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว 5) พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด 6) สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 7) สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 9) สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 10) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้าน การฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 11) สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาตรวจสอบข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 12) สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชน เพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 13) สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนา เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 14) สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 15) สร้างฐาน

ข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ 16) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

3. ผลการสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์ การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

3.1 ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้ ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต มีความ ครอบคลุมในหลักการ สอดรับกับพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, แผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด พ.ศ. 2558 และ 3.2 ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ ภาคใต้ มีดังนี้ 1) ควรกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการ ดำเนินการตามกลยุทธ์ 2) ควรกำหนดแผนปฏิบัติการ ในแต่ละกลยุทธ์ 3) ควรเสนอโครงการและงบประมาณ การดำเนินงานตามกลยุทธ์ต่าง ๆ 4) ควรกำหนดตัวชี้วัด ของแต่ละกลยุทธ์ 5) ควรสร้างเสริมเจตคติต่อการทำงานเชิงรุกให้กับผู้ปฏิบัติงาน 6) ควรนำแนวคิด ด้านภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ 7) ควรนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และ 8) ควรนำแนวคิดเรื่อง การใช้อำนาจอย่างมีศีลธรรมมาใช้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐใน พื้นที่ภาคใต้ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยค้นพบสามารถ

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ บัณฑิตสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง คือ หน่วยงาน ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การ ที่มีหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ บัณฑิต สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน คือการทำงานของ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ที่พบการทำงานที่ติดขัดด้วยตัวบทกฎหมาย สอดรับกับผลการวิจัยของกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (Wongwattanapong, 2013) ที่พบว่าหน่วยงาน ต้องสร้างความไว้วางใจต่อกันโดยใช้ความสัมพันธ์แบบ ไม่เป็นทางการกันมาก บัณฑิตสภาพแวดล้อมภายนอก ที่เป็นโอกาส คือ หน่วยงานรัฐมีการทำงานร่วมกันสอดรับ กับแนวคิดของ (Hall, 1996) ที่ให้ความหมายคำว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร ส่วนความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานรัฐกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ สอดรับกับผลวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (Krouerthep, 2007) เรื่องเครือข่ายความร่วมมือว่าเป็นทางเลือกที่ เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการพึ่งพาทรัพยากร ขององค์กร และการเข้าถึงปัญหาในระดับชุมชน ส่วนบัณฑิตสภาพแวดล้อมนอกที่เป็นภัยคุกคาม คือ ความต่อเนื่องในการสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติจาก รัฐบาลซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบันได้หากมี การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ในอนาคต สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของนิรันดร์ ไชยรัตน์ (Chairat, 2015) ที่ค้นพบว่านโยบายของรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับ สาธารณภัยในเรื่องใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของ บ้านเมืองเป็นหลัก และด้านสุดท้ายคือการที่ประชาชน ทั่วไปมีภาพลักษณ์เชิงลบของหน่วยงานในระบบราชการ ว่าต้องการดำเนินงานที่มีการคอร์รัปชั่นส่งผลต่อความ ไม่ไว้วางใจเพื่อเข้าร่วมการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ ในการจัดการภัยพิบัติได้

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ สามารถ

อภิปรายผลตามองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์และด้านพันธกิจมีความสอดคล้องกับนิยามคำว่า ยุทธศาสตร์ของ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (Public Sector Development Commission, 2011) ที่ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง ทิศทางและขอบเขต ที่องค์กรจะดำเนินไปในระยะยาวนั้นเป็นอย่างไร เปรียบเทียบเสมือนเข็มทิศขององค์กรว่ามีความชัดเจนหรือไม่ จากนั้นจะศึกษาว่าองค์กรเรานั้นอยู่ที่ไหน พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราควรเป็นอย่างไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา, ด้านจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับแนวคิดของ (Robbins Stephen, 1990) ที่กล่าวไว้ว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ของ องค์กรไว้ล่วงหน้าด้วย, ด้านวัตถุประสงค์ และด้าน ประเด็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับแนวคิดของ วันชัย มีชาติ (Mechart, 2013) ที่กล่าวไว้ว่า “การวางแผนยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายรวมขององค์กรและ วิธีการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้”

3. ข้อสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้ ข้อสรุปมีความครอบคลุมในหลักการ ของการจัดการภัยพิบัติตามแนวคิดของ ทวีดา กมลเวช (Kamolvej, 2011) ประกอบด้วย การบริหารจัดการ ระหว่างหน่วยงานที่มีการจัดชั้นลำดับการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการมี การจัดการการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การมีเครือข่าย ชุมชน การเรียนรู้ด้วยตัวเองหรือการสร้างความสามารถ

ในการปรับตัว การสร้างองค์ความรู้แบบบูรณาการในการ จัดการเกี่ยวกับภัย และการสร้างการมีส่วนร่วมระดับ ต่าง ๆ ส่วนข้อเสนอยุทธศาสตร์สอดคล้องกับแนวคิดของ (Dalf, (1992) ที่กล่าวว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ ที่องค์กรจะต้องใช้ความสามารถในการตอบสนองต่อ ความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรในฐานะผู้ถือหุ้น ประชาชนในฐานะ ผู้รับบริการและผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐได้พิจารณา คัดเลือกกลยุทธ์แต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ดำเนินงานขององค์การอันเป็นการกำหนดกลยุทธ์ที่ เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่ได้ จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

1. ด้านการจัดการ คือ หน่วยงานรัฐควรทำงาน เชิงรุกด้วยการกระตุ้นและจูงใจให้ภาคประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ
2. ด้านการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรศึกษาวิจัย ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในภูมิภาคอื่น เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบจุดดีจุดด้อยและ ทำให้เห็นภาพรวมของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ของประเทศไทยต่อไป.

REFERENCE

- Chairat, N. (2015). **Disaster prevention and mitigation communication policy in Thailand**. Ph.D. Program in Political Science, Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Dalf, R. L. (1992). **Organizational theory and design**. 4th edition. Singapore: West Publishing Company.
- Hall, R. H. (1996). **Organizations structures, process and outcomes**. 6th edition. NJ: Prentice-Hall Inc.
- Kamolvej, T. (2011). **Manual of local disaster management**. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (in Thai)
- Kamolvej, T. (2014). Or flood relief operations center meaningless in flood management network 2011. **Political Science**. 35(2), 184-231. (in Thai)
- Krouerthep, W. (2007). **Network: work innovation of local administration**. Bangkok: Zeno Design. (in Thai)
- Mechart, W. (2013). **Organization management**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Public Sector Development Commission. (2011). **Handout of shared management concept**. Bangkok: Office of the Public Sector Development Commission. (in Thai)
- Robbins S. P. (1990). **Organization theory: structure designs and applications**. 3rd edition. NJ: Prentice-Hall Inc.
- Wongwattanapong, K. (2013). **Implementation of disaster prevention and mitigation policy: a case study of Six Tsunami-Risk Andaman Coastal Provinces**. Ph.D. Program in Public Administration, Ramkhamhaeng University. (in Thai)